

Utbildningsutskottets betänkande 2022/23:UbU14

Ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. skollagen.

Ändringarna i skollagen innebär att ett nytt ämne, matematik – fortsättning, ska införas på naturvetenskaps- och teknikprogrammen och att ämnet naturkunskap ska införas på teknikprogrammet. Vidare ska hantverksprogrammet upphöra som nationellt program och frisör- och stylistprogrammet införas som ett nytt nationellt program. Två nationella program ska byta namn inom gymnasiesärskolan (anpassade gymnasieskolan fr.o.m. den 2 juli 2023). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2023 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

I ett antal lagar ska, till följd av tidigare ändringar i skollagen, namnen ändras på skol- och utbildningsformer som har elever med intellektuell funktionsnedsättning som målgrupp. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 juli 2023.

Den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelse som har införts i offentlighets- och sekretesslagen och som har betydelse för informationsförsörjningen på skolområdet ska förlängas med tre år och upphöra att gälla den 1 juli 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V).

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:94 Några ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

Fyra yrkanden i följd motioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden.....	8
Lagförslagen.....	8
Utskottets ställningstagande.....	15
Utbildning till hantverksyrken.....	16
Utskottets ställningstagande.....	18
Matematikämnet.....	18
Utskottets ställningstagande.....	19
Upphävande av sekretessbrytande bestämmelse	20
Utskottets ställningstagande.....	21
Reservationer	22
1. Utbildning till hantverksyrken, punkt 2 (S, V)	22
2. Matematikämnet, punkt 3 (S, V)	22
3. Upphävande av sekretessbrytande bestämmelse, punkt 4 (V)	23
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Propositionen	24
Följdmotionerna	24
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
 2. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
 3. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 4. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
 5. lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567),
 6. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
 7. lag om ändring i skollagen (2010:800),
 8. lag om ändring i bibliotekslagen (2013:801),
 9. lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,
 10. lag om ändring i lagen (2021:443) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
 11. lag om ändring i lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd,
 12. lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:000).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:94 punkterna 1–12.

2. Utbildning till hantverksyrken

Riksdagen avslår motion

2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (S, V)

3. Matematikämnet

Riksdagen avslår motion

2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 2 (S, V)

4. Upphävande av sekretessbrytande bestämmelse

Riksdagen avslår motion

2022/23:2367 av Daniel Riazat m.fl. (V).

Reservation 3 (V)

Stockholm den 25 maj 2023

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Aylin Fazelian (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2022/23:94 Några ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

Riksdagen beslutade den 23 februari 2022 i enlighet med förslagen i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36, bet. 2021/22:UbU7, rskr. 2021/22:156). Med utgångspunkt i propositionen beslutade regeringen om ett uppdrag till Skolverket att förbereda för en övergång till ämnesbetyg. Inom ramen för uppdraget kunde myndigheten också lämna förslag till innehållsliga förändringar i nationella program och ämnen om myndigheten bedömde att sådana behöver göras och att det var lämpligt att göra dem i samband med en övergång till ämnesbetyg. Regeringen beslutade samtidigt att Skolverket med utgångspunkt i en hemställan från myndigheten om en översyn av hantverksprogrammet i gymnasieskolan skulle lämna förslag till åtgärder som rör detta program. I denna proposition behandlas de förslag i Skolverkets redovisningar som avser ändringar i skollagen (2010:800).

Riksdagen beslutade den 21 juni 2022 om ändringar i skollagen i enlighet med förslagen i propositionen Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429). Ändringarna innebär bl.a. att skol- och utbildningsformer som har elever med intellektuell funktionsnedsättning som målgrupp, dvs. grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå, byter namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. De ändringar som avser namnbytet på dessa skol- och utbildningsformer träder i kraft den 2 juli 2023. En promemoria som behandlar vissa följdändringar har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) och remissbehandlats. I denna proposition behandlas dessa förslag till följdändringar.

I denna proposition behandlas slutligen även ett förslag till senarelagt upphävande av de sekretessbrytande bestämmelserna i 24 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, som bryter den s.k. statistiksekretessen till förmån för Skolverket och kommuner och som införts i offentlighets- och sekretesslagen i enlighet med förslagen i propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141, bet. 2020/21:KU31, rskr. 2020/21:290).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget i avsnitt 7 om ändring i skollagen har granskats av Lagrådet, som inte hade några invändningar mot förslaget.

Lagförslaget i avsnitt 12 återges enligt propositionen Ny mervärdesskattelag (prop. 2022/23:46). Sedan den nu aktuella propositionen lämnades har riksdagen beslutat om en ny mervärdesskattelag (prop. 2022/23:46, bet. 2022/23:SkU10, rskr. 2022/23:167). Den nya lagen har också utfärdats (SFS 2023:200) och publicerats. Regeringens lagförslag i avsnitt 12 påverkas dock inte av detta.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i skollagen som avser gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (fr.o.m. den 2 juli 2023 benämnd den anpassade gymnasieskolan). Den senare är en skolform för personer med en intellektuell funktionsnedsättning eller en förvärvad hjärnskada. När det gäller gymnasieskolan föreslås att ämnet naturkunskap införs på teknikprogrammet. Det föreslås också ändringar för naturvetenskaps- och teknikprogrammen som innebär att ämnet matematik delas upp i dels ämnet matematik, dels karaktärsämnet matematik – fortsättning. Dessutom föreslås att hantverksprogrammet upphör som nationellt program och att ett nytt nationellt program, frisör- och stylistprogrammet, införs inom skolformen. När det gäller den anpassade gymnasieskolan föreslås att namnen på två nationella program ändras. Programmet för administration, handel och varuhantering föreslås bli programmet för handel och service, och programmet för fastighet, anläggning och byggnation föreslås bli programmet för fastighet och byggnation. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2023 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Därutöver föreslås ett antal övergångsbestämmelser.

I denna proposition lämnar regeringen även förslag till följdändringar i ett antal lagar med anledning av att vissa skol- och utbildningsformer inom skolväsendet genom redan beslutade ändringar i skollagen byter namn den 2 juli 2023. Dessa skol- och utbildningsformer – vars målgrupp är elever med intellektuell funktionsnedsättning – är grundsärskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå. De byter namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande respektive gymnasial nivå. De följdändringar som föreslås innebär att dessa namnändringar genomförs även i andra lagar. Dessa lagändringar föreslås träda i kraft den 2 juli 2023.

Det föreslås vidare en ändring i lagen om ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Den lagen innebär att de sekretessbrytande bestämmelser som infördes i offentlighets- och sekretesslagen – efter att rättspraxis i fråga om den s.k. statistiksekretessen hade skärpts – och som bryter denna sekretess till förmån för Skolverket och kommuner, upphör att gälla den 1 juli 2023. Den

ändring som nu föreslås innebär att de sekretessbrytande bestämmelserna i stället ska upphöra att gälla den 1 juli 2026. Därmed kan tillgången till skolinformation säkerställas under den tid som arbete pågår med att genomföra en långsiktig lösning för informationsförsörjningen på skolområdet.

Utskottets överväganden

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. Ändringarna i skollagen avser ämnena matematik och naturkunskap i poängplanen för de nationella programmen i gymnasieskolan. Ändringarna avser också hantverksprogrammet, som ska upphöra som nationellt program, och frisör- och stylistprogrammet, som ska införas som ett nytt nationellt program i gymnasieskolan. De avser även byte av namn på två nationella program inom den anpassade gymnasieskolan.

I ett antal lagar ska, till följd av tidigare ändringar i skollagen, namnen ändras på skol- och utbildningsformer som har elever med intellektuell funktionsnedsättning som målgrupp.

Den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelse som har införts i offentlighets- och sekretesslagen och som har betydelse för informationsförsörjningen på skolområdet ska förlängas och upphöra att gälla den 1 juli 2026.

Propositionen

I propositionen behandlas tre olika förslag. Först behandlas ändringar i skollagen, bilaga 1–3, som avser gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan. Ändringarna rör ämnena matematik och naturkunskap i poängplanen för vissa nationella program i gymnasieskolan, ändringar av hantverksprogrammet i gymnasieskolan samt namnbyte på två nationella program i den anpassade gymnasieskolan. I propositionen används den nya benämningen anpassad gymnasieskola eftersom gymnasiesärskolan kommer att ha bytt namn när lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2023. Sedan behandlas följdändringar i andra lagar än skollagen med anledning av att gymnasiesärskolan m.fl. skol- och utbildningsformer som har elever med intellektuell funktionsnedsättning som målgrupp byter namn den 2 juli 2023. Sist behandlas en förlängning av en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen som har betydelse för informationsförsörjningen på skolområdet.

Förändringar i gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan

Den s.k. ämnesbetygsreformen – att kursbetyg ska ersättas av ämnesbetyg i gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan – innebär bl.a. att samtliga ämnen i skolformerna behöver anpassas till de nya reglerna för betyg. I samband med dessa anpassningar finns det enligt regeringen skäl att även

göra andra förändringar av utbildningarna som bl.a. behövs med hänsyn till samhällets utveckling.

Matematikämnet ska delas upp i mindre delar

Ämnet matematik ingår på samtliga nationella program i gymnasieskolan. Innehållet i ett ämne regleras i en ämnesplan för ämnet i fråga. Ämnesplanen för matematik är gemensam för hela gymnasieskolan. I poängplanen för de nationella programmen i gymnasieskolan i bilaga 2 till skollagen (2010:800) regleras hur mycket matematik eleverna på de olika programmen obligatoriskt ska läsa inom ramen för de gymnasiegemensamma ämnena. På t.ex. naturvetenskaps- och teknikprogrammen ingår 300 gymnasiepoäng inom ramen för de gymnasiegemensamma ämnena. På samtliga nationella program finns det i dag möjligheter för elever att läsa mer matematik än vad som ingår inom ramen för de gymnasiegemensamma ämnena på utbildningen. Möjligheten att läsa mer regleras dock inte i skollagen utan i föreskrifter meddelade av regeringen och Skolverket.

Regeringen framför i propositionen att elever som läser flera nivåer i ämnet matematik kan uppfatta det som problematiskt att systemet med ämnesbetyg medför att ett betyg på en högre nivå i ämnet ersätter betyg på lägre nivåer. Detta beror på att eleverna i många fall får lägre betyg i de högre kurserna i ämnet matematik. I det nuvarande systemet med kursbetyg är detta inget problem eftersom eleverna behåller det satta betyget även om de läser ytterligare kurser i ämnet.

För att minska riskerna för att elever ska välja bort de högre nivåerna i matematik skulle ämnet kunna delas i flera mindre ämnen. Då skulle elever kunna behålla sina betyg i ett grundläggande matematikämne även om de väljer att läsa vidare i ett fortsättningsämne. Skolverket har, som en del i sitt uppdrag att förbereda för en övergång till ämnesbetyg, tagit fram förslag till förändringar i utformningen av ämnet matematik. Enligt det förslag som Skolverket förordar ska ämnet matematik delas i fyra mindre ämnen. De första 400 poängen i dagens matematikämne ska bli två ämnen om vardera 200 gymnasiepoäng. Dessutom ska de nuvarande kurserna matematik 5 och matematik – specialisering bli två egna ämnen.

En annan möjlighet skulle vara att genomföra ändringar i tillträdessystemet till högskolan för att minska problemet med att elever undviker att fördjupa sig i ämnet matematik. Regeringen gör dock bedömningen att det är en bättre lösning att dela upp matematikämnet i mindre delar då det är en lösning som blir synlig direkt i elevens betyg. Ändringar i tillträdessystemet anser regeringen är en sämre lösning på problemet. Det skulle kunna bli svårt för eleverna att överblicka effekten av att vid antagning till högskolan kompenseras för den sänkning av betygen som är vanlig i matematik. Det kan också finnas andra motiv än tillträde till högre utbildning till att fördjupning i matematikämnet har stor betydelse. Det är t.ex. viktigt att de som helt enkelt vill fördjupa sig i matematikämnet för att de har ett intresse för matematik inte avskräcks från detta, även om de initialt inte har tänkt välja en utbildning där

det finns särskilda behörighetskrav som avser matematik. I ett längre perspektiv är det viktigt att individer exempelvis har möjligheter att senare göra nya studieval eller yrkesval.

Sammantaget gör regeringen samma bedömning som Skolverket, dvs. att matematikämnet bör delas i mindre delar. Enligt regeringens bedömning är det rimligt att matematikämnet inom gymnasieskolan omfattar 200 gymnasiepoäng. Regeringen bedömer att ämnet matematik ska omfatta upp till 200 gymnasiepoäng samt att det därutöver ska finnas andra matematikämnen som innebär en fördjupning. Regeringen föreslår därför i fråga om naturvetenskaps- och teknikprogrammen att 100 gymnasiepoäng ska tas bort från det gymnasiegemensamma ämnet matematik i skollagens poängplan för de nationella programmen i gymnasieskolan, så att detta ämne omfattar 200 gymnasiepoäng på dessa program. I stället ska 100 gymnasiepoäng i ett nytt ämne, benämnt matematik – fortsättning, läggas till som ett karaktärsämne på programmen. På de övriga nationella programmen behövs inte någon ändring i bilagan till skollagen då det enligt bilagan endast ingår 100 eller 200 gymnasiepoäng i matematik som gymnasiegemensamt ämne i dessa program.

Naturkunskap ska ingå som ett gymnasiegemensamt ämne i teknikprogrammet

Samtliga program i gymnasieskolan, utom teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet, innehåller ämnet naturkunskap som gymnasiegemensamt ämne. Inom naturvetenskapsprogrammet ingår i stället biologi, kemi och fysik som karaktärsämnen, vilka tillsammans kan sägas täcka ungefär samma ämnesområden som naturkunskap. Inom teknikprogrammet ingår dock bara kemi och fysik som karaktärsämnen (16 kap. 20 § skollagen och bil. 2 till samma lag). Det innebär att undervisningen inom teknikprogrammet, som enda nationella program, inte obligatoriskt innehåller hela det ämnesområde som naturkunskap motsvarar. Enligt regeringen behövs ämnet naturkunskap för att alla nödvändiga aspekter på området ska kunna tas upp i undervisningen. Regeringen föreslår därför i fråga om teknikprogrammet att naturkunskap ska införas som gymnasiegemensamt ämne om 50 gymnasiepoäng i skollagens poängplan för de nationella programmen i gymnasieskolan.

När 50 gymnasiepoäng naturkunskap införs inom de gymnasiegemensamma ämnena behöver teknikprogrammets karaktärsämnen minska med samma antal gymnasiepoäng för att inte programmets omfattning ska bli för stor. Innehållet i naturkunskapsämnet är dock till stora delar sådant att det kan anpassas och ligga i linje med teknikprogrammets examensmål och på så vis stärka programmets karaktär. En minskning av karaktärsämnena bedöms därmed inte innebära någon nackdel för eleverna på programmet. Regeringen föreslår därför i fråga om teknikprogrammet att utrymmet för karaktärsämnen ska minska med 50 gymnasiepoäng i skollagens poängplan för de nationella programmen i gymnasieskolan.

Den gymnasiala utbildningen till olika hantverksyrken delas upp i olika utbildningar

Hantverksprogrammet är ett nationellt program i gymnasieskolan. Det innehåller utbildningar till en rad olika hantverksyrken, både yrken som vuxit fram under senare år, som hår- och makeupstylist, och sådana som har en lång historia, exempelvis guldsmed och finsnickare. Programmet har i dag fem olika inriktningar, nämligen

- finsnickeri
- florist
- frisör, barberare och hår- och makeupstylist
- textil design
- övriga hantverk.

Inom inriktningen övriga hantverk kan utbildning till flera olika hantverksyrken anordnas, t.ex. sotare, glasblåsare eller silversmed.

Hantverksprogrammet riktar sig alltså till många och olika yrken. Av den anledningen är examensmålet, som är gemensamt för alla elever på programmet, generellt formulerat. Centrala delar av detta mål rör hantverkskunnande och estetiskt tänkande, kunskaper om hantverkstradition och kulturarv och att utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper från idé till färdig produkt. Regeringen anger i propositionen att programmets olika hantverksyrken i praktiken dock har mycket lite gemensamt och att inriktningarna framstår som separata utbildningar. Det blir därför svårt att utforma gemensamma delar i programmet som är relevanta för alla de olika studievägarna. Skolverket har pekat på att en följd är att examensmålet och ämnesplanerna i hantverk och hantverkskunskap fungerar som kompromisser som inte ger tillräcklig styrning för utbildningens olika inriktningar.

Antalet skolenheter som erbjuder hantverksprogrammet har på senare år minskat. Vidare har programmet över tid fått en kraftig slagsida mot hår- och skönhetsbranschen, medan utbildning mot smala hantverksyrken minskar. Läsåret 2021/22 studerade totalt 6 018 elever (5 627 kvinnor och 391 män) på hantverksprogrammet, fördelat över tre årskurser. I den första årskursen fanns 1 983 elever, varav 1 699 kvinnor och 78 män gick på inriktningen frisör, barberare, hår- och makeupstylist. Det betyder att hela 90 procent av eleverna som studerade första året inom hantverksprogrammet studerade inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Övriga 206 elever som studerade första året inom hantverksprogrammet fördelades över inriktningarna finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk. Det minsta elevantalet fanns på inriktningen övriga hantverk, med endast 16 elever (8 kvinnor och 8 män) i hela Sverige.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ett nytt nationellt program, frisör- och stylistprogrammet, ska införas i gymnasieskolan och att hantverksprogrammet ska upphöra som nationellt program.

Regeringen bedömer att övriga inriktningar på hantverksprogrammet kan revideras och fortgå som andra utbildningar inom gymnasieskolan.

Regeringen anser att det är av stor vikt att gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen även i fortsättningen erbjuder möjligheter att utbilda sig inom de hantverk som ingår i inriktningarna florist, finsnickeri, textil design och övriga hantverk. Skolverket har haft i uppdrag att analysera hantverksprogrammet och beskriver i sin redovisning av uppdraget (U2022/03034) flera möjligheter för hur detta kan ske.

När det gäller hantverksprogrammets inriktning textil design anser Skolverket att en ny inriktning med utbildning mot modedesign i stället kan införas på det högskoleförberedande estetiska programmet. De nationella programmets inriktningar bestäms av regeringen på förordningsnivå och regeringen avser att se över inriktningarna med anledning av Skolverkets förslag i fråga om inriktningen textil design.

Antalet elever inom hantverksprogrammets övriga inriktningar finsnickeri, florist och övriga hantverk har minskat över tid. Skolverket anser att det är ytterst viktigt att synliggöra utbildningarna, men ser inga möjligheter att göra det inom det nuvarande hantverksprogrammet. Myndigheten har därför pekat på möjligheten att i stället ge utbildningarna som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål. Regeringen anser att ett sådant sätt att organisera dessa utbildningar är logiskt och rimligt och i förlängningen kan höja deras attraktivitet. Om utbildningarna blir riksrekryterande kan de ta emot fler elever från hela landet. Med examensmål som utformas för de specifika hantverksyrkena ökar möjligheterna att göra de olika utbildningarna synliga för framtida elever.

Det är Skolverket som prövar ansökningar från skolhuvudmän om att det till en viss utbildning ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering) när det finns en nationell efterfrågan och ett nationellt intresse av att utbildningen anordnas (se 16 kap. 45 § skollagen och 5 kap. 12 och 19 §§ gymnasieförordningen [2010:2039]). Nationellt intresse innebär att utbildningen kan anses vara en nationellt angelägen utbildning som ger sådana kunskaper och färdigheter som efterfrågas nationellt, men som inte erbjuds i tillräckligt stor omfattning. Riksrekryterande utbildning kan även bedrivas med egna examensmål, dvs. utbildning där Skolverket beslutar om examensmål som avviker från examensmålen för de nationella programmen. Utbildningen kan även avvika från ett nationellt programs struktur, men de ämnen som är gemensamma för alla nationella program (gymnasiegemensamma ämnen) måste förekomma på utbildningen (16 kap. 13 § skollagen och 5 kap. 13 § gymnasieförordningen). I övriga avseenden behandlas en utbildning med egna examensmål som ett nationellt program, t.ex. i fråga om gymnasieexamen, garanterad undervisningstid och behörighet, se propositionerna Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199 s. 92 och 162) och Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165 s. 793). Skolverket ska besluta om avvikelser från examensmål om utbildningen till sitt innehåll i allt väsentligt avviker från ett nationellt programs examensmål och det finns synnerliga skäl för avvikelsen. Utbildningen måste också rymmas inom gymnasieskolans

kompetensområde (5 kap. 13 § gymnasieförordningen). Egna examensmål finns i dag framtagna för en flygteknikutbildning, en marinteknikutbildning, en utbildning för samiska näringar, en sjöfartsutbildning och en tågteknikutbildning. Ett beslut om riksrekrytering med egna examensmål gäller för högst fyra antagningsomgångar, vilket innebär att tillstånden att bedriva utbildningen måste förnyas vart fjärde år (5 kap. 17 § gymnasieförordningen).

När det gäller frågan om huruvida huvudmän kommer att ansöka om att få bedriva riksrekryterande utbildning, kan regeringen konstatera att flera huvudmän redan i dag bedriver utbildningar enligt denna ordning. Regeringen anser dock att det ska krävas en prövning av Skolverket för att en huvudman ska få bedriva riksrekryterande utbildning med egna examensmål. Regeringen föreslår därför övergångsbestämmelser för att underlätta för de enskilda som i dag har ett godkännande som huvudman för hantverksutbildningen. Regeringen föreslår bl.a. att regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från ansökningsavgifter för enskilda huvudmän vars godkännande upphör att gälla som en följd av de föreslagna ändringarna i hantverksprogrammet och vilka behöver ansöka om ett nytt godkännande för att kunna fortsätta bedriva motsvarande utbildning.

Sammantaget bedömer regeringen att det finns goda förutsättningar för att utbildningarna inom de inriktningar på hantverksprogrammet som i och med regeringens förslag i denna proposition inte förs över till ett annat program kan leva vidare och bli mer synliggjorda och tillgängliga för framtida elever i gymnasieskolan. På så sätt kommer också hantverksskunnandet, hantverks-traditionen och kulturen att finnas kvar. Regeringen avser att följa utvecklingen. Om det visar sig finnas skäl att göra det möjligt för Skolverket att fatta ett beslut om riksrekrytering med egna examensmål för längre tid än fyra antagningsomgångar, vilket skulle kunna öka huvudmännens incitament att ansöka om tillstånd för sådan utbildning, kan en sådan ändring övervägas.

Två program inom den anpassade gymnasieskolan ska byta namn

Vilka program som ska finnas inom den anpassade gymnasieskolan inklusive deras benämning beslutas i lag (se 19 kap. 21 § skollagen och bil. 3 till samma lag). Den anpassade gymnasieskolan består av nio nationella program, bl.a. programmet för administration, handel och varuhantering och programmet för fastighet, anläggning och byggnation.

Skolverket har konstaterat att det i vissa fall kan framstå som oklart för såväl elever som potentiella arbetsgivare vilka arbetsuppgifter på arbetsmarknaden de nationella programmen inom den anpassade gymnasieskolan förbereder för. Regeringen föreslår därför att programmet för administration, handel och varuhantering inom den anpassade gymnasieskolan ska byta namn till programmet för handel och service samt att programmet för fastighet, anläggning och byggnation ska byta namn till programmet för fastighet och byggnation.

Följändringar med anledning av nya namn på vissa skol- och utbildningsformer

Den 2 juli 2023 ändras skollagens benämningar på de skol- och utbildningsformer som har elever med intellektuell funktionsnedsättning som målgrupp. Dessa skol- och utbildningsformer är grundsärskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå. Skol- och utbildningsformerna ska i stället benämnas anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429).

Ändringen av benämningarna medför ett behov av följändringar i andra lagar där skol- och utbildningsformerna nämns. Regeringen föreslår därför att nuvarande benämningar ändras till de nya benämningarna i socialförsäkringsbalken, arbetsmiljölagen (1977:1160), inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395), diskrimineringslagen (2008:567), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), bibliotekslagen (2013:801), lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd och mervärdesskattelagen (2023:000). Dessa följändringar bör lämpligen träda i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i skollagen, dvs. den 2 juli 2023. Ändringarna är endast språkliga och innebär ingen ändring i sak.

Förlängning av den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen

Systemet för informationsförsörjning inom skolväsendet har byggts upp utifrån att man kan använda uppgifter som samlats in för officiell statistik och som är offentliga. Skolverket har använt sådana uppgifter som samlas in för officiell statistik även inom andra delar av sin verksamhet, exempelvis för publicering i olika resultatdatabaser, för administration av statsbidrag och för genomförande av olika regeringsuppdrag.

I ett flertal kammarrättsavgöranden har dock domstolen bedömt att uppgifter om t.ex. fristående skolors genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever, som finns i särskilda verksamheter för statistikframställning, omfattas av sekretess enligt 24 kap. 8 § OSL till skydd för den enskilde huvudmannens ekonomiska förhållanden. Det innebär att sådana uppgifter inte kan lämnas från Statistiska centralbyrån till Skolverket eller andra myndigheter, eller från statistikenheter inom Skolverket till myndighetens övriga verksamhet, om den enskilde huvudmannen kan identifieras direkt eller indirekt (s.k. bakvägsidentifiering).

Sättet på vilket man samlat in uppgifter till skolväsendets informationsförsörjningssystem hittills medför att Skolverket, om inte undantag kan göras från statistiksekretessen, är förhindrat att publicera uppdaterad statistik om

enskilda huvudmän och fristående skolor och förskolor på en nivå där det skulle kunna vara möjligt att identifiera en enskild huvudman. Det innebär också att uppgifter om identifierbara enskilda huvudmäns ekonomiska förhållanden inte får spridas från Skolverkets statistikenheter till andra delar av myndigheten.

För att systemet med skolinformation ska kunna fungera under den tid det tar att införa en långsiktig lösning som säkerställer en fungerande informationsförsörjning inom skolväsendet har, genom en lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen, sekretessbrytande bestämmelser till förmån för Skolverket och kommuner införts i offentlighets- och sekretesslagen. De sekretessbrytande bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2021 (24 kap. 8 a § OSL, SFS 2021:442). I propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141) bedömdes en sådan långsiktig lösning kunna vara på plats tidigast den 1 juli 2023. Det föreslogs därför i propositionen ytterligare en lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att de sekretessbrytande bestämmelserna ska upphöra att gälla vid denna tidpunkt (SFS 2021:443).

Regeringen beslutade den 20 oktober 2021 om direktiv till en utredning om en långsiktig lösning för informationsförsörjningen på skolområdet (dir. 2021:89). Utredningen har tagit namnet Skolinformationsutredningen (U2021:04). Skolinformationsutredningen skulle enligt de ursprungliga direktiven redovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2022. Därefter har uppdraget genom tilläggsdirektiv beslutade den 10 mars 2022 utvidgats och utredningstiden förlängts, så att uppdraget i stället skulle redovisas senast den 31 mars 2023 (dir. 2022:10). Genom tilläggsdirektiv beslutade den 9 februari 2023 förlängdes utredningstiden till den 31 maj 2023 (dir. 2023:23).

De tillfälliga bestämmelser som bryter statistiksekretessen upphör att gälla den 1 juli 2023. Det står emellertid enligt regeringen klart att en långsiktig lösning inte kommer att kunna genomföras till dess. Efter att Skolinformationsutredningen har lämnat sina förslag senast den 31 maj 2023 behöver förslagen remitteras och ärendet beredas inom Regeringskansliet innan förslag, efter lagrådsbehandling, kan lämnas till riksdagen i en proposition. Med hänsyn till detta, och då det kan komma att behövas en längre implementeringstid, föreslår regeringen att bestämmelserna i 24 kap. 8 a § OSL ska fortsätta att gälla fram till den 1 juli 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att arbetet med att förbereda för en övergång till ämnesbetyg fortsätter. Ämnesbetyg ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas hösten 2025. Det är en angelägen reform som utskottet följer med stort intresse. Betygen har stor betydelse för individen, och utskottet betonade i sin behandling av ärendet vikten av att betygen upplevs som rättvisande (bet. 2021/22:UbU7).

Utskottet välkomnar också att den viktiga namnändringen på skol- och utbildningsformer vars målgrupp är elever med intellektuell funktionsnedsättning nu kommer att genomföras i all lagstiftning som berörs av denna ändring. I samband med behandlingen av namnbytet i skollagen uttalade utskottet att det är oacceptabelt att elever i bl.a. grundsärskolan utsätts för kränkningar baserat på skolformernas namn. Skolan ska enligt utskottet vara en plats fri från kränkande behandling där alla elever upplever trygghet och bemöts med respekt (bet. 2021/22:UbU27).

Utskottet ser positivt på det arbete som pågår med att genomföra en långsiktig lösning för informationsförsörjningen på skolområdet. Utskottet har förståelse för att det tar tid att utreda en sådan lösning och bereda förslagen.

Utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag mot bakgrund av ovanstående och av de skäl som framförs i propositionen.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Utbildning till hantverksyrken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildning till hantverksyrken.

Jämför reservation 1 (S, V).

Gällande rätt

Nationella program och riksrekrytering

I gymnasieskolan finns det utbildning i form av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program (15 kap. 7 § skollagen). Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 1 till skollagen (16 kap. 5 §). Inom programmen finns det nationella inriktningar (16 kap. 7 och 8 §§). Vilka inriktningarna är framgår av bilaga 1 till gymnasieförordningen (4 kap. 2 § gymnasieförordningen). Inom t.ex. hantverksprogrammet finns det i dag fem inriktningar: finsnickeri, florist, frisör, barberare och hår- och makeupstylist, textil samt övriga hantverk (sotare, glasblåsare, silversmed m.fl.).

Det är Skolverket som får besluta om riksrekrytering för en viss utbildning. Med riksrekrytering avses att det till en viss utbildning i första hand ska tas emot sökande från hela landet. Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för att en viss utbildning ska kunna bli riksrekryterande (16 kap. 45 § samt 19 kap. 37 § skollagen). Av förarbetena till reglerna om riksrekrytering framgår att det finns utbildningar av nationellt intresse som till sitt innehåll och sin struktur inte ryms inom något nationellt program men som ändå bör

kunna erbjudas inom gymnasieskolan och att det därför bör finnas olika former av riksrekryterande utbildningar (prop. 2008/09:199 s. 92 och 162 samt prop. 2009/10:165 s. 793).

Ett beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta (16 kap. 46 § samt 19 kap. 38 § skollagen). Av gymnasieförordningen framgår att ett beslut om riksrekrytering eller motsvarande ska gälla för högst fyra antagningsomgångar (5 kap. 17 §).

Skolverket får besluta om avvikelser från struktur, innehåll och examensmål respektive program mål för utbildningar på nationella program (16 kap. 13 § och 19 kap. 12 § skollagen). Ett sådant beslut som avser en utbildning som anordnas av en offentlig huvudman fattas i samband med beslut om riksrekrytering. Om beslutet avser en utbildning som anordnas av en enskild huvudman fattas det efter en prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar.

Utbildningens dimensionering

I juni 2022 beslutade riksdagen om ändringar i skollagen som börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. Lagändringarna innebär att hänsyn ska tas inte bara till ungdomarnas efterfrågan utan också till arbetsmarknadens behov när kommuner, regioner och enskilda huvudmän bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna (prop. 2021/22:159, bet. 2021/22:UbU25, rskr. 2021/22:411). Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller de nationella programmen och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever (15 kap. 30 b, 31 a och 32 a §§ skollagen).

I juni 2022 beslutade regeringen om ett tillägg i Skolverkets instruktion (6 a § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk). Myndigheten ska kontinuerligt utarbeta regionala planeringsunderlag som behövs till stöd för huvudmännens planering, dimensionering och erbjudande av utbildning som avser bl.a. gymnasieskolans nationella program och gymnasieskolans introduktionsprogram programinriktat val och yrkesintroduktion, utformade för en grupp elever.

Motionen

I kommittémotion 2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1 anser motionärerna att regeringen ska tillsätta en utredning för att säkerställa att möjligheterna för unga att välja hantverksutbildningar inte försämras när hantverksprogrammet upphör. Motionärerna ser med oro på att regeringen inte tagit de farhågor som lyfts fram av en rad branscher i remissen av Skolverkets förslag på tillräckligt stort allvar. Risken är, menar motionärerna, att regeringen förbiser de behov av yrkesutbildning som finns i landet, inte minst inom mindre branscher som är helt avgörande för kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. I samma motion yrkande 2 anser motionärerna att

regeringen ska vidta åtgärder för att säkerställa att kompetensförsörjningen i smala branscher ska fungera.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet understryka vikten av att värna hantverken och möjligheterna att utbilda sig inom dem i gymnasieskolan. Samtidigt vill utskottet framhålla att regeringen, i likhet med Skolverket, i propositionen som återges ovan drar slutsatsen att hantverksprogrammet inte är ett tillräckligt väl fungerande program i dag. För att värna kompetensförsörjningen inom hantverksyrkena, och för att det också fortsättningsvis ska vara möjligt att utbilda sig även inom små hantverksyrken i gymnasieskolan, behöver enligt utskottets mening utbildningarna inom hantverksprogrammet få bättre förutsättningar. Utskottet delar regeringens uppfattning att utbildningarna kan bli mer livskraftiga och synliga för framtida elever om de organiseras på ett annat sätt och utformas specifikt för de olika hantverken och deras förutsättningar. Utskottet delar vidare regeringens och Skolverkets bedömning att de olika hantverksutbildningarnas möjlighet att fortleva i gymnasieskolan ökar om de blir riksrekryterande och får egna examensmål. Utskottet vill framhålla regeringens avsikt att följa utvecklingen och överväga åtgärder som t.ex. en förlängning av besluten om riksrekrytering för att öka huvudmännens incitament att anordna riksrekryterande utbildningar.

I sammanhanget vill utskottet även påminna om riksdagens beslut att hänsyn ska tas inte bara till ungdomarnas efterfrågan utan också till arbetsmarknadens behov när kommuner, regioner och enskilda huvudmän bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas inom bl.a. de nationella programmen och antalet platser på utbildningarna.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte behov av att utreda hantverksutbildningarna ytterligare eller av några andra åtgärder med anledning av förslagen i propositionen. Utskottet avstyrker därmed motion 2022/23:2369 (S) yrkandena 1 och 2.

Matematikämnet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om matematikämnet.
Jämför reservation 2 (S, V).

Gällande rätt och pågående arbete

Gymnasiegemensamma ämnen och karaktärsämnen

I gymnasieskolan finns det utbildning i form av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program (15 kap. 7 § skollagen).

Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 1 till skollagen (16 kap. 5 §). Av bilaga 2 till skollagen framgår att det inom de nationella programmen i gymnasieskolan ingår gymnasiegemensamma ämnen, dvs. ämnen som finns i alla de nationella programmen, och karaktärsämnen, dvs. ämnen genom vilka ett program får sin karaktär. I bilagan regleras vilka de gymnasiegemensamma ämnena är och i hur stor omfattning de ska ingå i de olika nationella programmen. Matematik är t.ex. ett gymnasiegemensamt ämne. Vilka karaktärsämnena är regleras dels i förordning, dels i föreskrifter meddelade av Skolverket. Karaktärsämnenas omfattning regleras dock i bilagan till skollagen.

Innehållet i ett ämne regleras i en ämnesplan för ämnet i fråga. Ämnesplanerna innehåller en övergripande syftesdel för ämnet som helhet, centralt innehåll och betygskriterier. Ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena inom gymnasieskolan finns i förordning och övriga ämnesplaner beslutas av Skolverket i form av föreskrifter (16 kap. 21 § och 19 kap. 22 § skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen, förordningen [SKOLFS 2010:261] om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och Statens skolverks föreskrifter för aktuella ämnen).

Betygsättning

Den 1 juli 2025 införs ämnesbetyg i gymnasieskolan (prop. 2021/22:36, bet. 2021/22:UbU7, rskr. 2021/22:156). Det innebär att betyg ska sättas i ämnen och att betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer (15 kap. 22 § skollagen). Sedan 2020 har Skolverket haft i uppdrag i sitt regleringsbrev att förbereda ett införande av ämnesbetyg. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

Motionen

I kommittémotion 2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3 anser motionärerna att regeringen ska följa hur resultaten i matematik utvecklas och överväga olika åtgärder som skulle kunna göra det möjligt att föra ihop matematikämnen utan att det leder till att färre elever läser avancerad matematik. Enligt motionärerna innebär förslaget att dela upp matematikämnet i mindre delar ett avsteg från principen om en ämnesutformad gymnasieskola.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet konstatera att Skolverket har i uppdrag att förbereda för en övergång till ämnesbetyg och att myndigheten, som en del i detta uppdrag, har tagit fram förslag till förändringar i utformningen av ämnet

matematik. Enligt det förslag som Skolverket förordar och som återges i propositionen ovan ska ämnet matematik delas i fyra mindre ämnen. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt att matematikämnet inte blir alltför omfattande eftersom det kan leda till att eleverna väljer att inte fördjupa sig i ämnet av rädsla för lägre betyg på de högre nivåerna. Eleverna riskerar därmed att gå miste om fördjupning i matematik som hade kunnat vara till stor hjälp vid fortsatta studier och i arbetslivet.

Vidare delar utskottet regeringens bedömning att fördelarna med lösningen att dela upp matematikämnet i flera mindre delar överväger. Det är en lösning som blir synlig direkt i elevens betyg. Enligt utskottets uppfattning är det därför en bättre lösning än andra möjligheter, t.ex. att ändra tillträdessystemet som redovisas i propositionen och återges ovan.

Avslutningsvis anser utskottet sammantaget att den bättre lösningen är att dela matematikämnet i mindre delar. Utskottet utgår från att regeringen kommer att följa utvecklingen. Utskottet avstyrker därmed motion 2022/23:2369 (S) yrkande 3.

Upphävande av sekretessbrytande bestämmelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om upphävande av en sekretessbrytande bestämmelse.

Jämför reservation 3 (V).

Gällande rätt

I sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik, t.ex. officiell statistik, gäller enligt 24 kap. 8 § OSL sekretess för uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Vad som föreskrivs om sekretess mot andra myndigheter gäller också mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (2 kap. 8 § OSL). Som huvudregel är statistiksekretessen absolut, om inte något av de mycket snävt begränsade undantagen från den absoluta sekretessen ändå gör ett utlämnande tillåtet (se 24 kap. 8 § tredje stycket OSL). Uppgifter i en särskild verksamhet för framställning av statistik kan därför som huvudregel inte överföras till andra delar av myndighetens organisation eller till andra myndigheter eller enskilda. Genom en lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen har sekretessbrytande bestämmelser till förmån för Skolverket och kommuner som trädde i kraft den 1 juli 2021 införts i offentlighets- och sekretesslagen (24 kap. 8 a § OSL, SFS 2021:442). Genom ytterligare en lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen har de aktuella bestämmelserna upphävts. Den sistnämnda lagen om upphävande träder i kraft den 1 juli 2023 (SFS 2021:443).

Motionen

I kommittémotion 2022/23:2367 av Daniel Riazat m.fl. (V) anser motionärerna att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till att säkerställa tillgång till skolinformation ska fortsätta att gälla fram till den 1 juli 2025. Motionärerna anser att det inte är motiverat att göra en treårig förlängning av den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet konstatera att den tillfälliga bestämmelse som bryter statistiksekretessen till förmån för Skolverket och kommuner upphör att gälla den 1 juli 2023. Med hänvisning till de skäl för behovet av en förlängning som framförs i propositionen och som återges ovan, bl.a. remiss av Skolinformationsutredningens förslag, ärendeberedning inom Regeringskansliet, lagrådsbehandling, riksdagsbehandling och tid för att genomföra förslagen, anser utskottet att den föreslagna förlängningen av bestämmelsen till den 1 juli 2026 är väl motiverad och avstyrker därmed motion 2022/23:2367 (V).

Reservationer

1. **Utbildning till hantverksyrken, punkt 2 (S, V)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

En rad branscher har i remissförfarandet pekat på risker med Skolverkets remitterade förslag. Även om vi delar bedömningen att hantverksprogrammet bör upphöra som nationellt program ser vi med oro på att regeringen inte tagit de farhågor som lyfts fram på tillräckligt stort allvar. Risken är att regeringen ännu en gång förbiser de behov som finns av yrkesutbildning runt om i landet, inte minst inom mindre branscher som är helt avgörande för kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Vi vill därför att regeringen ska tillsätta en utredning för att säkerställa att möjligheterna för unga att välja hantverksutbildningar inte försämras när hantverksprogrammet upphör. Vi anser också att regeringen ska vidta åtgärder för att säkerställa att kompetensförsörjningen i smala branscher ska fungera.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. **Matematikämnet, punkt 3 (S, V)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att matematikämnet ska delas upp i mindre delar. Att matematikämnet delas upp i mindre delar innebär dock ett avsteg från principen om en ämnesutformad gymnasieskola. Vi menar att det delvis motverkar ämnesbetygsreformens ursprungliga syfte att skapa helheter och kontinuitet. En sådan inkonsekvens riskerar enligt vår uppfattning att göra gymnasieskolans nya ämnesutformning mindre överskådlig. Vi vill därför att regeringen ska följa hur resultaten i matematik utvecklas och överväga olika åtgärder som skulle kunna göra det möjligt att föra ihop matematikämnen utan att det leder till att färre elever läser avancerad matematik.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Upphävande av sekretessbrytande bestämmelse, punkt 4 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2367 av Daniel Riazat m.fl. (V).

Ställningstagande

Jag anser att det inte är motiverat att förlänga den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen med tre år till den 1 juli 2026. Jag menar därför att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till att säkerställa tillgång till skolinformation ska fortsätta att gälla till den 1 juli 2025.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:94 Några ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i bibliotekslagen (2013:801).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:443) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:000).

Följdmotionerna

2022/23:2367 av Daniel Riazat m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till att säkerställa tillgång till skolinformation ska fortsätta att gälla fram till den 1 juli 2025 och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2369 av Åsa Westlund m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att säkerställa att hantverksprogrammets upphörande inte försämrar möjligheterna för unga att välja hantverksutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att kompetensförsörjningen i smala branscher fungerar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa hur resultaten i matematik utvecklas och överväga olika åtgärder som skulle kunna göra det möjligt att föra ihop matematikämnen utan att det leder till att färre elever läser avancerad matematik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 7 a § och 15 kap. 5 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.7 a §¹

En förälder som har ett barn som deltar i en introduktion till en verksamhet enligt skollagen (2010:800) har rätt till föräldrapenning för att delta i introduktionen, om den avser

1. förskola,
2. förskoleklass,
3. grundskola, *grundskola, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola eller internationell skola på grundskolenivå,* 3. grundskola, *anpassad grundskola, specialskola, sameskola eller internationell skola på grundskolenivå,*
4. fritidshem som kompletterar utbildningen i en skolform enligt 2 eller 3, eller
5. verksamhet enligt 25 kap. 2, 4 eller 5 § skollagen.

Föräldrapenning i samband med ett barns introduktion kan lämnas till en förälder som inte har barnet i sin vård.

15 kap.5 §²

Förlängt barnbidrag lämnas med 1 250 kronor i månaden från och med kvartalet efter den tid som anges i 4 § för ett barn som går i

1. grundskolan, sameskolan, eller internationell skola på grundskolenivå, eller
2. *grundskolan, gymnasieskolan, anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskolan eller specialskolan.* 2. *anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskolan eller specialskolan.*

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2018:1628.

² Senaste lydelse 2017:1308.

2 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 17 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

6 kap.

17 §²

De som genomgår utbildning ska av huvudmannen för utbildningen ges tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället, om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd.

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

1. elever i förskoleklass och i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i *grundskolan, gymnasieskolan* och motsvarande utbildningar, och

3. elever i kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning.

Elever i grundskolans årskurs 7–9, specialskolans årskurs 7–10 och gymnasieskolan samt motsvarande utbildningar företräds i arbetsmiljöarbetet av elevskyddsombud.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

¹ Lagen omtryckt 1991:677.

² Senaste lydelse 2020:449.

3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Häri genom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 34 §²

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

2. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, och

3. omställningsstudiebidrag enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

– kortare studier om funktionsnedsättning,

– kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och

– studier inom kommunal vuxen- utbildning som *särskild* utbildning, utbildning som *anpassad* utbildning,

2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,

3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden, eller

4. studiestartsstöd som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2022:860.

4 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
4. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionsnedsättning,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och
 - studier inom kommunal vuxen- – studier inom kommunal vuxen- utbildning som *särskild* utbildning, utbildning som *anpassad* utbildning,
5. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,
6. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, eller
7. studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2020:451.

5 Förslag till lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567)

Häri genom föreskrivs att 2 kap. 6 § diskrimineringslagen (2008:567) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. **6 §¹**

Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (2010:800),

2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, sameskolan, specialskolan eller fritidshemmet, eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen, eller

2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, sameskolan, specialskolan eller fritidshemmet, eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen, eller

3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2010:861.

6 Förslag till lag till om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 23 kap. 2 och 2 a §§ och rubriken närmast före 23 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

Förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola¹

2 §²

Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i särskild elevstödande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

¹ Senaste lydelse 2010:866.

² Senaste lydelse 2010:866.

2 a §³

Sekretess gäller i gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt 22 kap. 14 § skollagen (2010:800) om mottagande till utbildning där distansundervisning används, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess gäller i gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt 22 kap. 14 § skollagen (2010:800) om mottagande till utbildning där distansundervisning används, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

³ Senaste lydelse 2020:606.

7 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att bilagorna 1–3 till skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 15 juli 2023.
2. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.
3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.
4. Utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 ska dock efter den 30 juni 2030 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.
5. En elev som har påbörjat sin utbildning på hantverksprogrammet före den 1 juli 2025 ska, i stället för rätten att fullfölja utbildningen enligt 16 kap. 40 §, ha rätt att fullfölja utbildningen på motsvarande nya studieväg hos den huvudman där eleven påbörjade utbildningen. Om den nya motsvarande studievägen inte anordnas hos den huvudman där eleven påbörjade utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja den motsvarande nya studievägen hos en annan huvudman som anordnar utbildningen.
6. Ett godkännande enligt 2 kap. 5 § som avser hantverksprogrammet i gymnasieskolan ska upphöra att gälla för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025 ska godkännandet upphöra att gälla senast den 30 juni 2030.
Regeringen får meddela föreskrifter om att en enskild huvudman, vars godkännande upphör att gälla enligt denna punkt, efter anmälan till Statens skolinspektion ska anses ha ett godkännande för viss inriktning inom frisör- och stylistprogrammet.
- Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från avgifter enligt 2 kap. 5 d §. Sådana föreskrifter får avse undantag från avgiften för enskilda huvudmän vars godkännande upphör att gälla enligt denna punkt och som behöver ansöka om ett nytt godkännande som huvudman för att kunna fortsätta bedriva motsvarande utbildning.
7. För utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 ska en enskild huvudman som har ett godkännande enligt 2 kap. 5 § avseende programmet för administration, handel och varuhantering i anpassade gymnasieskolan i stället anses ha ett godkännande för programmet för handel och service.
8. För utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 ska en enskild huvudman som har ett godkännande enligt 2 kap. 5 § avseende programmet för fastighet, anläggning och byggnation i anpassade gymnasieskolan i stället anses ha ett godkännande för programmet för fastighet och byggnation.

Nuvarande lydelse

Bilaga 1

Nationella program

Yrkesprogram

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Försäljnings- och serviceprogrammet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industri tekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

*Föreslagen lydelse**Bilaga 1*

1

Nationella program**Yrkesprogram**

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Frisör- och stylistprogrammet
Försäljnings- och serviceprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industritekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

¹ Senaste lydelse 2020:446.

*Nuvarande lydelse**Bilaga 2***Poängplan för nationella program i gymnasieskolan****Ämne****Gymnasiepoäng****Gymnasiegemensamma ämnen**

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200/300 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger de nationella programmen *dess* karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram1 500/1 600⁷Högskoleförberedande program950/1 050/1 100⁸

Individuellt val och gymnasiearbete

Individuellt val och gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100
Summa gymnasiepoäng	2 500/2 700/2 800⁹

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. Estetiska och humanistiska *programmen* 100, *ekonomi- och samhällsprogrammen* 200 samt *naturvetenskaps- och teknikprogrammen* 300 gymnasiepoäng.

4. Teknikprogrammet 50, *ekonomi-, samhällsvetenskaps- och naturvetenskapsprogrammen* 100 samt estetiska och humanistiska *programmen* 200 gymnasiepoäng.

5. Ekonomiprogrammet 200 och övriga program 100 gymnasiepoäng.

6. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet *och teknikprogrammet*. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet *och fysik och kemi i teknikprogrammet*.

7. Barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet 1 500 och övriga yrkesprogram 1 600 gymnasiepoäng.

8. Ekonomiprogrammet 950, *teknikprogrammet* 1 100 samt estetiska, humanistiska, *samhällsvetenskaps- och naturvetenskapsprogrammen* 1 050 gymnasiepoäng.

9. Högskoleförberedande program 2 500, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet 2 700 och övriga yrkesprogram 2 800 gymnasiepoäng.

*Föreslagen lydelse**Bilaga 2²***Poängplan för nationella program i gymnasieskolan****Ämne****Gymnasiepoäng****Gymnasiegemensamma ämnen**

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger de nationella programmen *deras* karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

*Yrkesprogram*1 500/1 600⁷*Högskoleförberedande program*950/1 050/1 150⁸² Senaste lydelse 2022:275.

Individuellt val och gymnasiearbete

Individuellt val och gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng **2 500/2 700/2 800⁹**

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. *I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.*

4. *I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.*

5. *I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.*

6. *I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.*

7. *I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.*

8. *I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 1 150 gymnasiepoäng.*

9. *Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.*

Lydelse enligt SFS 2022:1315

Bilaga 3

Nationella program i anpassade gymnasieskolan

De nationella programmen i anpassade gymnasieskolan är

- *Programmet för administration, handel och varuhantering,*
- Programmet för estetiska verksamheter,
- *Programmet för fastighet, anläggning och byggnation,*
- Programmet för fordonsvård och godshantering,
- Programmet för hantverk och produktion,
- Programmet för hotell, restaurang och bageri,
- Programmet för hälsa, vård och omsorg,
- Programmet för samhälle, natur och språk, och
- Programmet för skog, mark och djur.

*Föreslagen lydelse**Bilaga 3³***Nationella program i anpassade gymnasieskolan**

De nationella programmen i anpassade gymnasieskolan är

- Programmet för estetiska verksamheter,
- *Programmet för fastighet och byggnation,*
- Programmet för fordonsvård och godshantering,
- *Programmet för handel och service,*
- Programmet för hantverk och produktion,
- Programmet för hotell, restaurang och bageri,
- Programmet för hälsa, vård och omsorg,
- Programmet för samhälle, natur och språk, och
- Programmet för skog, mark och djur.

³ Senaste lydelse 2022:1315.

8 Förslag till lag om ändring i bibliotekslagen (2013:801)

Härigenom föreskrivs att 10 § bibliotekslagen (2013:801) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ha tillgång till skolbibliotek.

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ha tillgång till skolbibliotek.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 1–3 §§ lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen *eller den särskilda utbildningen för vuxna*, och

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,

2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och

3. uppfyller villkoren i första stycket.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

¹ Senaste lydelse 2018:755.

1 a §²

För att uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i 1 § första stycket 3, att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

För att uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i 1 § första stycket 3, att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

2 §³

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen *eller den särskilda utbildningen för vuxna*, och

3. aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen, och

² Senaste lydelse 2018:755.

³ Senaste lydelse 2018:755.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 §⁴

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f § den lagen, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen *eller den särskilda utbildningen för vuxna.*

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

⁴ Senaste lydelse 2018:755.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:443)
om ändring i offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400)

Härigenom föreskrivs att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2021:443) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli
2023.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli
2026.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Omställningsstudiestöd får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

2. sjukersättning, aktivitetsersättning, rehabiliteringsersättning eller föräldrapenningsförmåner enligt socialförsäkringsbalken,

3. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

a) kortare studier om funktionsnedsättning,

b) kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och

c) studier inom kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning, och c) studier inom kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning,

4. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, eller

5. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Omställningsstudiestöd får inte lämnas eller tas emot för

1. den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer,

2. högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand,

3. den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land, eller

4. studier som den studerande samtidigt uppbär lön för att bedriva.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. föreskrifter om undantag från första stycket, och

2. ytterligare föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som omfattas av andra stycket 3.

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för tid före ikraftträdandet.

12 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (2023:000)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 16 § mervärdesskattelagen (2023:000) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2022/23:46 Förslagen lydelse

10 kap.

16 §

Från skatteplikt undantas även tillhandahållanden av utbildning som berättigar de studerande till

1. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395),
2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, eller
3. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - a) kortare studier om funktionshinder,
 - b) kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - c) studier inom kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning.
- c) studier inom kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.